

Ing. DRAGO ANDRAŠIĆ

NACINI LOVLJENJA

ZAGREB 1955.

L O V A Č K A K N J I G A

U V O D

Lovljenje divljači sadržava dvije osnovne komponente: ekonomsku i športsku.

I jedna i druga zahtijevaju od lovca poznavanje izvjesne teorije, iskustva i vještine, a osim toga i konkretnu materijalnu opremu, t. j. kvalitetan lovački pribor.

Pod pojmom poznavanje lovne teorije misli se na poznavanje života i običaja divljači, koja je objekt lovljenja, nadalje savršeno poznavanje tehnike lovljenja, lovne balistike, municije, oružja i ostalih pomoćnih sredstava za lovljenje. K ovome treba dodati i to, da je iskustvo kod lovljenja važan faktor, a također i vještina korištenja savremenog oružja i ostalog pomoćnog pribora. Nevješt lovac, neznalica, praviti će kod lovljenja divljači štetu, jer će kod njega biti veliki procenat ranjavanja divljači i drugih nepravilnosti. Osim toga imat će manje prilika za šporstvo izživljavanje i doživljavat će više razočaranja od iskusnog lovca.

Oni, koji upravljaju i gospodare s našim lovištima, a i svaki istinski ljubitelj i uzgajivač plemenite divljači, ne može trpjeti, da mu u lov dolazi neznalica i nevješt lovac.

Nažalost moramo priznati, da se ovi osnovni uslovi ne uzimlju u obzir u dovoljnoj mjeri kod davanja dozvola odstrela za pojedinačne lovove ili kod odabiranja i pozivanja lovaca u skupne lovove.

Ogromna je zaostalost kod naših lovaca u odnosu na pravilnost izvršavanja lovljenja plemenite divljači, koju treba bezuvjetno svim mogućim sredstvima čim prije eliminirati, s ciljem, da bi se lovljenje divljači vršilo uz sve potrebne uslove.

Svima nam je vrlo dobro poznata činjenica, da je većina naših lovaca teoretski na vrlo niskom nivou, da posjeduju premalo iskustva i vještine, a naravna je posljedica, da nam ostaje u lovištu velika količina ranjene divljači, koja je čisti ekonomski gubitak ne samo za one, koji upravljaju i gospodare s našim lovištima, nego i za našu socijalističku zajednicu. K tome se pridružuje manjkava i vrlo primitivna lovačka oprema većine naših lovaca, nedisciplina, a i premala vještina kod odstrela plemenite divljači.

Kod nas se i danas često puta dešava u lovovima, da se plemenitu divljač lovi s neprikladnim oružjem. Ovome treba dodati, da se na divljač gađa na prevelike i nedozvoljene udaljenosti ili se opaljuje puška i kad za to ne postoje tehnički uslovi.

Naši lovci vještinu pogađanja stiču na živoj divljači, umjesto da treniraju na mrtvim metama, pa tek kada steknu potrebno iskustvo, da prijeđu na gađanje žive divljači.

Sve ovo naprijed navedeno nagnalo me je, da se odlučim i napišem ovu knjižicu, s ciljem da se lovljenje plemenite divljači izvršava što pravilnije.

I.

PUŠKE KUGLARICE I MUNICIJA ZA ISTE

Kod nas se je još uvijek održala podjela divljači s lovačkog gledišta na divljač visokog i divljač niskog lova. No u ovome priručniku podijelit ćemo divljač na onu, koja se gađa sačmom i na onu koja se gađa tanetom. Za divljač koja se lovi samo tanetom, predviđa se upotreba puške *kuglarice* tj. one koja ima izolčenu cijev. U skupnim lovovima na divlje svinje može se upotrebljavati i puška sačmarica, ako se gađa s »*Idealkom*« ili »*Broneckom*« no ne na veće daljine od cca 50 m, ako se želi imati koliko-toliko precizan pogodak. U ovome izlaganju ćemo se zadržati na puškama kuglaricama, kojih ima raznih kalibara i fabrikata.

Kod nas ima priličan broj lovaca, koji ne poznaju ni naosnovnija svojstva kako pojedinih vrsta kuglarica, tako ni municije za iste, pa se zato najnužnije ovdje iznosi.

Pušaka kuglarica ima slijedećih konstrukcija:

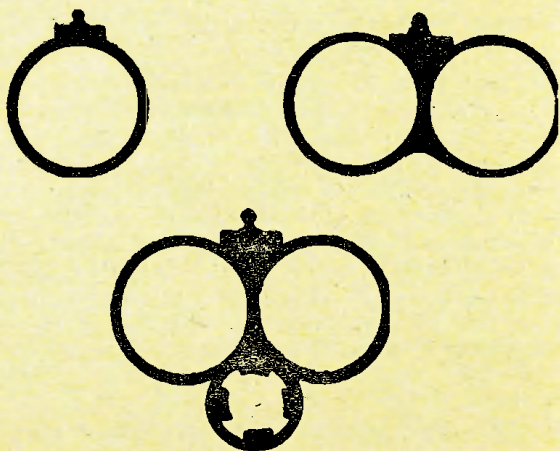
a) jednocijevke, b) dvocijevke i c) kombinirane (obocijevke).

Osim ovakove podjele dijelimo ih također i na a) prelamače i b) one s nepomičnom cijevi (neprelamače).

Dvocijevke mogu imati cijev pored cijevi (jedna lijeva i jedna desna) ili jedna iznad druge (Bock). Jednocijevke mogu biti za jedan ili više naboja. Ove

posljednje zovu se još i opetuše. Kombinirane kuglarice (obocijevke) imaju jednu cijev za sačmu, a drugu za tane. Kod trocijevki su dvije gornje cijevi za sačmu, a donja za tane, ili desna za sačmu, a lijeva i donja za tane. Kod četverocijevke su dvije gornje za sačmu, jedna donja za veći kalibar, a druga donja za manji kalibar taneta.

Sl. 1. Gore lijevo: jednocijevka, gore desno dvocijevka, dolje: trocijevka.

Prelamače se dalje dijele na one sistema »Hamerles« tj. s unutarnjim čekićima i one zvane kokotače »Lancaster«. Pored ovih razlika u konstrukciji, dijele se kuglarice i po kalibrima. Ako neki lovac želi imati laganu kuglaricu, koja je također i dovoljno precizna, tada će odabrati jednocijevku prelamaču, s kojom je rukovanje vrlo jednostavno. Ako takova ima izbacivač čaure, koji automatski radi, može se s njom i dosta brzo gađati. To je specijalna kuglarica, čija upotreba

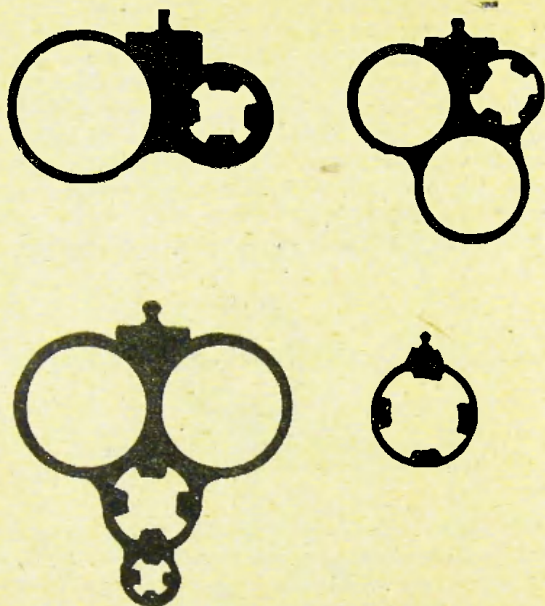
nije baš naročito raširena. Za lovočuvarsko osoblje i sve one lovce, koji se često kreću po lovištu, a koji žele imati mogućnost gađanja i tanetom i sačmom, dat će prednost dvocijevnoj ili trocijevnoj prelamači, koja pored izolučene cijevi ima i glatku za sačmu. Kombinirana dvocijevka je laganija od trocijevke. Zato će ovu posljednju lakše nositi lovac jače fizičke snage. I u brdskim predjelima je trocijevka manje u upotrebi radi dosta velike težine. Zato je više raširena u nizinskim lovištima, jer u nizinskim lovištima po-

Sl. 2. Način mjerenja kalibra risanice.
 K_1 = promjer izbočenja, K_2 = promjer udubljenja

stoji i veća raznolikost divljači. Mnogi prigovaraju trocijevnim puškama da su prilično netočne, jer im izolučena cijev nema pravilnu vibraciju. Zaista kod tih pušaka dolazi do nešto većeg rasturanja, koje, međutim, nije tako veliko, da bi kod uobičajenih daljina gađanja suviše negativno djelovalo na preciznost pogotka. Svakako da je rasturanje kod jednocijevnih kuglarica manje na većim daljinama. Ali to rasturanje ovisi i o drugim uslovima, a ne samo o ovome.

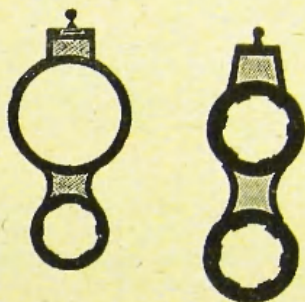
Ako želimo imati naročitu pušku za lovove na divljač, koja se lovi kuglaricom, tada se preporuča dvocijevna kuglarica prelamača. Kod toga izbora treba nabaviti pušku najbolje kvalitete. Kod naših lovaca je najraširenija kuglarica opetuša »karabin«. To je jednocijevka. Ne prelama se, nešto je teža od jednocijevne kuglarice, ali je lakša od dvocijevne ili trocijevne. Prednost je tih pušaka, što su dosta precizne,

Sl. 3. Gore lijevo: obocijevka dvocijevka, gore desno: obocijevka trocijevka, dolje lijevo: obocijevka četverocijevka, dolje desno: jednocijevka risanica.

a omogućavaju i bržu paljbu, zbog većeg broja naboja u istoj. Osim toga su takove puške i jeftine. Manje su poznate poluautomatske kuglarice i jednocijevke s nepomičnom cijevi. Ako bismo željeli navesti usporedbu s novijim modelima prema starima, tada se mora iznijeti to, da se nove malo razlikuju u kalibrima od starih. Kod novijih kuglarica je izmijenjeno tane, produžena čaura i znatno povećano barutno punjenje. Zato je i sasvim drugi način bušenja

novih kuglarica. I teжина je nešto povećana, jer su cijevi ojačane, da bi mogle izdržati pritisak barutnih plinova, ali i da se ublaži trzaj. Kod izbora kuglarica osnovno je uzeti u obzir to, u kakovom ćemo lovištu loviti i koje vrste divljači. Nadalje je važno kod izbora i to, da za odstrel srndaća i divokoza trebamo manje kalibre i lakša zrna, za jelene i divlje svinje potrebni su nam veći kalibri i teža zrna, a za med-

Sl. 4. Lijevo: obocijevka (Bock), gornja cijev za sačmu, donja risanica, desno: obocijevka (Bock), obje cijevi risanice.

vjede najveći kalibri i najteža zrna. Onom lovcu koji želi i ima prilike da lovi sve ove nabrojane vrste divljači, preporuča se da kupi dvije puške i to: jednu manjeg i jednu većeg kalibra, što, naravno, ovisi o kupovnoj moći lovca. Ako je lovac u takovoj prilici da lovi srnjake i divojarce u većoj mjeri, a u manjoj jelene i divlje svinje, tada bi se mogao zadovoljiti sa srednjim kalibrom od 7 mm. Kod izbora kalibra navest ću još i to, da je za ubitačno djelovanje na uobičajenoj daljini potrebno za jelena i divlju svinju tane težine bar 11 grama i udarne snage barem 250 mkg,

glavi, tada je taj period kraći. Bjesnoću treba jedino predusresti, jer kad se već jednom pojavi, tada više nema spasa i žrtva strada u teškim bolovima.

Pobjesne najčešće psi (u 90% slučajeva), ali i druge domaće životinje, a najmanje perad ili ptice.

Iznad ugriza treba načiniti čvrsti povez, ali ipak da rana krvari. Ostali postupak je kao kod ugriza zmije otrovnice.

Najsigurnije je sredstvo, odnosno postupak je da se ugroženog odmah otpremi do najbližeg Pasteurovog zavoda, radi dobivanja injekcije s protuotrovom, koga je prvi pronašao 1884 g. francuski naučenjak Luj Pasteur (Paster).

Ovo par stranica dobro će doći svim našim lovcima, odnosno lovnom osoblju, koje se mnogo kreće po terenu, te je time u mogućnosti da na razne načine nastrada. Navedeni slučajevi su tek najobičniji po svome uzroku i posljedicama, a prema istima je i opisana prva nužna intervencija, koju svaki ispravan lovac mora poznavati, a dužnost i tradicionalno lovačko drugarstvo mu nalaže da drugu u nevolji priskoči u pomoć.

SADRŽAJ

UVOD	5
PRVI DIO	7
PUSKE KUGLARICE I MUNICIJA ZA ISTE	9
PUSKE SAČMARICE	22
Podjela sačmarica obzirom na broj cijevi	22
Podjela sačmarica obzirom na kalibar	23
Podjela sačmarica obzirom na način bušenja cijevi	24
Podjela sačmarica obzirom na dužine cijevi	25
Podjela sačmarica po načinu okidanja	25
Podjela sačmarica obzirom na prelamanje	26
Podjela sačmarica obzirom na ključeve	27
Podjela sačmarica obzirom na upotrebu vrste baruta	27
Podjela sačmarica obzirom na broj metaka	28
Podjela sačmarica obzirom na oblik kundaka	28
Podjela sačmarica obzirom na način punjenja	28
UPALJACI ZA LOVAČKE NABOJE SAČMARICE	29
PUNJENJE LOVAČKIH NABOJA ZA SAČMARICE	34
DALEKOZOR ZA OSMATRANJE	43
DALEKOZOR ZA NISANJENJE	46
DRUGI DIO	51
POJEDINAČNO LOVLJENJE	53
Doček na zemlji	53
Doček na visokoj čeki	55
Vrebanje	56
Vabljenje	57
Traženje sa psom	58
Prijevoz kolima	59
SKUPNI LOVOVI	60
Prigon	60
Pogon	63
Kružno lovljenje	65
Kružno lovljenje	71
HVATANJE DIVLJACI	71
Hvatanje jelena	75
Hvatanje srnjaka	76
Hvatanje zečeva	84
Hvatanje fazana	87
Hvatanje poljskih jarebica	87

Hvatanje divljih golubeva 88

TREĆI DIO 91

OPIS NAČINA LOVLJENJA 93

Lovljenje jelenske divljači 93

Općenito o lovljenju jelenske divljači 93

Lovljenje jelenske divljači dočekom na zemlji 98

Lovljenje jelenske divljači dočekom na visokoj čeki 101

Lovljenje jelena vrebanjem 108

Lovljenje jelena vabljenjem za vrijeme parenja 108

Lovljenje jelena privozom kolima 114

Lovljenje jelena laganim prigonom 115

Lovljenje srneće divljači 116

Općenito o lovljenju srneće divljači 116

Lovljenje srndaća dočekom na zemlji 118

Lovljenje srndaća dočekom na visokoj čeki 119

Lovljenje srndaća vrebanjem 120

Lovljenje srndaća vabljenjem za vrijeme parenja 123

Lovljenje srndaća privozom kolima 125

Lovljenje srndaća lakim prigonom 126

Lovljenje divokoza 127

Općenito o lovljenju divokoza 127

Lovljenje divojaraca dočekom na zemlji ili vreb-
banjem 131

Lovljenje divojaraca malim prigonom 134

Lovljenje divojaraca velikim prigonom 135

Lovljenje divljih svinja 137

Općenito o lovljenju divljih svinja 137

Lovljenje divljih svinja dočekom na zemlji ili vi-
sokoj čeki 139

Lovljenje divljih svinja vrebanjem 141

Lovljenje divljih svinja prigonom 142

Lovljenje medvjeda 145

Općenito o lovljenju medvjeda 145

Lovljenje medvjeda dočekom na zemlji ili visokoj
čeki 146

Lovljenje medvjeda prigonom 146

Lovljenje medvjeda napadom na brlog 147

Lovljenje muflona 148

Lovljenje kozoroga 149

Lovljenje zečeva 150

Općenito o lovljenju zečeva 150

Lovljenje zečeva prigonom 151

Lovljenje zečeva pogonom 154

Lovljenje zečeva potragom sa psom 156

Kružno lovljenje zečeva 156

Lovljenje velikog tetrijeba 156

Lovljenje malog tetrijeba 159

Lovljenje dropiji 159

Lovljenje jarebica kamenjarki 160

Lovljenje poljskih jarebica 161

Lovljenje prepelica 162

Lovljenje šljuka	162
Lovljenje divljih gusaka	163
Lovljenje divljih pataka	164
Lovljenje divljih golubova	165
Lovljenje fazana	167
Lovljenje fazana prigonom	167
Lovljenje fazana pogonom	168
Lovljenje fazana potragom sa psom	169
ČETVRTI DIO	171
O VLADANJU LOVACA I ULOZI LOVNIKA KOD LO- VLJENJA DIVLJACI	173
Uloga lovnika	173
O vladanju lovaca za vrijeme lovljenja	176
Uloga stručnog pratioca	177
PRVA POMOĆ KOD NEZGODA	179
O priboru za pružanje prve pomoći	179
O intervenciji kod nesreće	180
Intervencija kod krvarenja	181
Intervencija kod opekline	182
Intervencija kod otrovanja	182
Intervencija kod iščašenja zgloba	183
Intervencija kod lomova kostiju	183
Intervencija kod smrzavanja	184
Intervencija kod udara groma	184
Intervencija kod ugriza zmije otrovnice	185
Intervencija kod ugriza bijesnog psa	185